

Om tillit till polisen –

En idéanalys av offentlig debatt under några
tidsperioder med låg grad tillit till institutionen

Abstract

This essay is about trust in the police organization at two time periods, the mid - and late 1990s and 2010s. In these periods the national polls pointed at a weaker experienced trust in the police compared to other time periods. Trust in the national institutions is of importance to the democratic system. National polls are however very seldom complemented by studies based on qualitative methods aiming at an understanding of what kind of reasoning and thoughts that can underlie the quantitative results. The aim of this thesis is to analyze articles from different newspapers to identify ideas that can underlie the statistical results by possibly influence the readers' experience of trust. Since few qualitative studies within this field have been made this study is carried out as an exploratory and empirical study while the theoretical framework is limited to the concepts of idea and trust. The results show that there is reason to continue the development of qualitative methods to gain a deeper understanding of the poll results and of possible uncertainties that can be embedded in them. For instance this study shows that there can be uncertainties regarding the boundaries between the police and the judicial system.

Nyckelord: Vertikal tillit, tillit, förtroende, idé, rättsväsende, Polismyndigheten.

Antal ord: 9257.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Syfte och frågeställningar.....	9
1.3 Avgränsningar.....	9
1.4 Uppsatsens disposition.....	10
2. Om Polismyndigheten, kriminalstatistik och statistik över tillit till institutionen.....	11
2.1 Om Polismyndigheten.....	11
2.1.1 Några reformer och organisationsförändringar.....	11
2.1.2 Organisationsstruktur och ledning.....	12
2.1.3 Myndighetens uppdrag och juridiska kontext.....	12
2.2 Brottsförebyggande rådets statistik.....	13
2.2.1 Några nedslag i BRÅ:s kriminalstatistik.....	13
2.2.2 BRÅ:s nationella trygghetsundersökning.....	14
2.3 Om SOM-institutet och de nationella SOM-undersökningarna.....	15
2.3.1 Den nationella SOM-undersökningen.....	15
2.3.2 Trender i utvecklingen av tillit till polisen.....	16
2.4 Summering.....	17
3. Teoretiska begrepp och några nedslag i forskning kring tillit till samhällsinstitutioner.....	18
3.1 Teoretiska begrepp.....	18
3.2 Forskning kring tillit till samhällsinstitutioner.....	19
4. Metod och metodologiska överväganden.....	21
4.1 Valet av metod.....	21
4.1.1 Idéanalys.....	21
4.1.2 Några metodologiska reflektioner.....	22
4.2 Tillvägagångssätt.....	23
4.2.1 Urval av källor och material.....	23

4.2.2 Studiens textmaterial.....	24
4.2.3 Några reflektioner kring urvalet av material.....	25
5. Resultat.....	26
5.1 Organisation och ledning inom polisorganisationen.....	26
5.2 Skandaler och frågor om opartiskhet.....	30
5.3 Polisen som en del i hela rättsväsendet.....	33
6. Summering och slutsatser.....	36
6.1 Slutsatser och förslag på fortsatta studier.....	37
7. Referenser.....	38
7.1 Litteratur.....	38
7.2 Myndigheter.....	39
7.3 Nyhetsartiklar.....	41
7.4 Elektroniska källor.....	43
7.5 Lagar.....	44

1. Inledning

Denna uppsats handlar om tillit till Polismyndigheten. Mer precist belyser jag några resonemang, uppfattningar och tankar om polisen som förmedlas till allmänheten via massmedia och som därför kan antas påverka människors upplevelser av tillit. Medborgarnas tillit till våra samhällsinstitutioner, däribland polisen, undersöks och "mäts" med regelbundenhet sedan flera decennier. Även om människor i Sverige generellt sett hyser gott förtroende för institutionerna (Långtidsutredningen 2015, s. 307) så fluktuerar graden av tillit mellan olika tidpunkter. Under mitten och senare delen av 1990-talet visar till exempel undersökningar på en lägre grad tillit till polisinstitutionen (Falk, 2020, i SOM-rapport 2020:44) och likaså ungefär tjugo år senare, vid mitten- och senare delen av 2010-talet (Falk, 2020, i SOM-rapport 2020:44, Brottsförebyggande rådet). Det är dessa tidsperioder och den offentliga diskussion, eller debatt, som förs genom massmedia då, som står i fokus för uppsatsen.

1.1 Bakgrund

Inom samhällsvetenskapen utgör människors tillit till samhällets institutioner ett centralt undersökningsområde (Holmberg & Weibull, 2013, s. 11). Särskilt starkt är området dock inom statsvetenskapen som är den disciplin som ansvarar för Sveriges stora medborgarundersökningar inom, bland annat, detta område. Dessa undersökningar, där SOM-institutet i Göteborg är en av de huvudsakliga aktörerna, genomförs kvantitativt i form av enkäter som går ut till ett urval medborgare. SOM står för samhälle, opinion och medier och är kopplat till Göteborgs universitet. I sina undersökningar mäter institutet hur stor andel som upplever, eller hyser, starkt respektive svag tillit till institutioner, däribland polisen (Göteborgs universitet, SOM-institutet).

Nationella undersökningar om tillit till polisen genomförs också av Brottsförebyggande rådet, BRÅ. Dessa görs inom ramen för myndighetens nationella trygghetsundersökningar. BRÅ ansvarar också för landets kriminalstatistik, vilken bland annat avser statistik över andelen uppklarade brott (Brottsförebyggande rådet).

Stark tillit till samhällsinstitutionerna är viktig, detta eftersom samhällen byggs upp på tilltro, inte bara mellan människor utan också mellan människor och samhällsinstitutioner. Utan allmänhetens förtroende kan inte ett samhälle fungera fullt ut (Holmberg & Weibull, 2020, s. 10). Tillit till polisen har till exempel särskild betydelse då deras uppdrag är kopplat till upprätthållandet av demokratiska principer (polislag 1984:387 1§). Det är mot bakgrund av detta som de nationella enkätundersökningarna görs (SOM-institutet & Brottsförebyggande rådet).

Undersökningar ger oss ett mått på tilltron till de olika myndigheterna men också ett mått på några olika faktorer som kan påverka förtroendet, däribland graden av kompetens, resultat och empati bland myndighetspersonerna (Martinsson, u.å., Göteborgs universitet). De nationella undersökningarna, och annan forskning om allmänhetens förtroende för samhällsinstitutionerna, bygger oftast på kvantitativ metod. Syftet är följaktligen att få ett mått på förekomsten, eller frånvaron, av tillit respektive hur tilliten förhåller sig till, samvarierar eller rent av uppvisar statistiska samband med, bakgrundsfaktorer som ålder, etnicitet och utbildningsnivå. Undersökningarna ger oss en god och översiktlig bild över förtroendets styrka och spridning i olika grupper. Eftersom de genomförs med regelbundenhet och med kontinuitet ger de oss också en bild över hur tilltron till samhällsinstitutionerna varierar och utvecklas över tid (Holmberg & Weibull, 2020, s. 11).

Statistiken över andel uppklarade brott fluktuerar under åren. Två perioder av särskilt låg andel kan dock kartläggas. Den första under andra halvan av 1990-talet och den andra från 2014 till och med 2018 (Brottsförebyggande rådet).

En svagare punkt är att undersökningarna oftast enbart bygger på kvantitativ metod och inte systematiskt kompletteras med någon kvalitativ metod i syfte att fånga upp de resonemang, tankar, värderingar med mera som kan antas påverka individens tillit – i positiv eller negativ riktning. Denna form av kunskapsunderlag är dock en viktig komponent i beskrivning och analys av tillit. Vad kan till exempel ligga till grund för att tilliten till polisen är särskilt hög eller låg vid olika tidpunkter?

Mot bakgrund av detta menar jag att vi, vid sidan av, kvantitativa studier behöver utveckla och fördjupa vår kunskap på området genom kvalitativa undersökningar. Av

detta skäl arbetar jag utifrån en kvalitativ ansats i uppsatsen. Denna form av datainsamling kan göras på olika sätt, till exempel genom intervjuer, analys och tolkning av dokument och texter eller annat. En typ av text som når ut till allmänheten är massmediala artiklar. Genom de åsikter, berättelser, budskap med mera som sänds ut därigenom kan människors uppfattningar påverkas.

I denna uppsats studerar och beskriver jag några av de åsikter och resonemang om polisen som har sänts ut via massmedia vid olika tidpunkter och som kännetecknar den offentliga diskussionen, eller debatten, om polisen vid de tidpunkterna. Valet att välja tidpunkter då tilliten är låg grundar sig i tillitens betydelse för demokratin och för samhällets funktion (Holmberg & Weibull, 2020).

Betydelsen av att kvalitativt fånga upp tänkbara påverkande orsaker till upplevelser av tillit berörs av Sören Holmberg, professor i statsvetenskap, i en artikel i Svenska Dagbladet (Nilsson, 2022). Holmberg pekar på att allmänhetens förtroende för olika myndigheter förändras över tid och att förändringarna i allt högre grad kan knytas till medborgares politiska hemvister. De nationella mätningarna som genomförs ger oss däremot inget underlag om orsakerna till förändringarna. Det finns, menar han, därför anledning att titta på "hur debatten går" i massmedia men även på sociala medier och att undersöka orsaker på detta vis (ibid). Jag instämmer med Holmberg och menar att denna kvalitativa ansats lämpar sig väl för att kombinera med kvantitativ data. I denna uppsats tillämpar jag en kombination på så sätt att jag använder kvantitativ data för att belysa en utveckling och för att fånga upp perioder av särskilt intresse och sen se hur "debatten går" i texter, i detta fall tidningsartiklar.

Uppsatsen görs med inspiration av idécentrerad analys. I den tar man fasta på argument, resonemang, tankar med mera. Det metodologiska begreppet idéanalys talar också om att begreppet idé i sig själv är av relevans. Det definieras som en form av tankekonstruktion som kännetecknas av att ha viss varaktighet. Genom studier av text, i detta fall massmedialt material, kan resonemang, tankar, värderingar med varaktighet studeras och idéer således identifieras (Bergström & Svärd, i Boréus & Bergström, 2018, s. 133-134). Genom min studie kartlägger jag resonemang och tankar som uppvisar kontinuitet på så vis att de får genomslag i massmedia vid båda de tidpunkter som belyses - och kan därför ses som idéer.

1.2 Syfte och frågeställningar

Uppsatsens syfte är att, med utgångspunkt i resonemang och tankar kring polisens sätt att hantera sitt uppdrag som vid tidpunkter av låg grad förtroende förmedlas till allmänheten via massmedia, identifiera några idéer om polisorganisationen och dess arbete som kan tänkas påverka allmänhetens förtroende.

Följande frågeställningar har varit vägledande i arbetsprocessen:

- Vid vilka tidpunkter visar de nationella undersökningarna om tillit till samhällsinstitutionerna att tilliten till polisen är särskilt svag?
- Vad kännetecknar den offentliga debatten om polisen vid de tidpunkterna? Det vill säga vilken typ av resonemang, argument och tankar är särskilt framträdande?
- Vilka resonemang med mera förekommer vid båda de studerade tidpunkterna?

1.3 Avgränsningar

Några avgränsningar gjordes i arbetet, huvudsakligen av tidsskäl men också i syfte att stärka fokus i studien:

- Begreppet tillit, eller förtroende, används på lite olika sätt i undersökningar och forskning. Här avses människors förtroende för samhällsinstitutioner.
- Med "polisen" avses myndigheten som arbetsorganisation, det vill säga såväl det operativa arbetet ute i samhället som den interna ledningen.
- Källorna för den offentliga debatten avgränsas till tre tidningar: Svenska Dagbladet (obunden moderat), Aftonbladet (oberoende socialdemokratisk) och Expressen (liberal).
- Underlaget för uppsatsens statistiska avsnitt avgränsas till data hämtad från SOM-institutet respektive BRÅ, vilka är de två aktörer som sedan en längre tid kontinuerligt följer upp frågor med relevans för uppsatsens område.

- Mot bakgrund av tillitens betydelse för samhället och demokratin avgränsas studien till två tidsperioder då tilliten till polisen är särskilt svag. Dessa är:
 - 1994 – 1997
 - 2014 – 2018

1.4 Uppsatsens disposition

Efter denna presentation av uppsatsens fokusområden och innehåll ägnas nästa kapitel inledningsvis åt en kort beskrivning av Polismyndigheten och därefter åt några huvuddrag i statistiken över tillit till polisen från de nationella undersökningar som nämnts tidigare. Vidare redovisas några av huvuddragen i BRÅ:s kriminalstatistik. Detta syftar till att ge läsaren en bild av de nationella undersökningarna och hur resultaten fluktuerar. Därefter, i kapitel 3, redogörs för de teoretiska begrepp som används i studien, främst idébegreppet och tillitsbegreppet. Syftet med detta är att klargöra vad som avses i uppsatsen. I kapitlet görs också några nedslag i forskning kring tillit i syfte att “rama in” studien. I kapitel 4 redogör jag för metodval och mitt tillvägagångssätt samt för några metodologiska reflektioner jag gjort “på vägen”. därefter, i kapitel 5, presenteras resultaten. detta görs uppdelat i teman som motsvarar de idéer som identifierats. Här beskrivs innehållet i de massmediala artiklarna utifrån mina tolkningar och konklusioner. Avslutningsvis, kapitel 6, sammanfattar jag studien och pekar på några förslag till fortsättning av arbetet.

2. Om Polismyndigheten, kriminalstatistik och statistik över tillit till institutionen

I detta kapitel ger jag inledningsvis en övergripande beskrivning av Polismyndighetens uppdrag och struktur. Några organisatoriska förändringar med betydelse för uppsatsen presenteras. Därefter redogör jag först kort för de källor jag använder avseende den nationella statistiken, Brottsförebyggande rådet, BRÅ, respektive SOM-institutet, utifrån deras uppdrag och form av statistik. I påföljande avsnitt visar jag på utvecklingen i BRÅ:s brottsstatistik och i den nationella statistiken över tillit till polisen med särskilt fokus på de perioder som står i centrum för uppsatsen, det vill säga perioder med låg grad tillit. Avslutningsvis sammanfattar jag utvecklingen.

2.1 Om polismyndigheten

Polismyndigheten är en av myndigheterna inom vårt rättsväsende¹ och den största myndigheten i Sverige sett till antal anställda. I slutet av år 2021 har, totalt sett, nästan 34 000 personer anställning inom organisationen.

Under senare decennier genomgår myndigheten några omorganisationer som på ett övergripande plan syftar till att förbättra polisens arbete (BRÅ-rapport 2001:5, Statskontoret rapport 2018:18).

Nedan beskriver jag kortfattat de två huvudsakliga förändringar som genomförs under de tidsperioder uppsatsen belyser, det vill säga under 1990-talet respektive 2010-talet.

2.1.1 Några reformer och organisationsförändringar

Under 1990-talet genomförs en reform inom polismyndigheten, den så kallade *närpolisreformen*. Reformen har politisk uppbackning och syftar kortfattat till att förbättra polisens arbetssätt och resultat genom att satsa på olika former av brottsförebyggande insatser i nära samverkan med invånare i lokalsamhället. Ett ökat fokus på samverkan i närsamhället innebär också en decentralisering av polisorganisationen (BRÅ-rapport 2001:5, s. 11-12 & 15).

¹ Rättsväsendet innefattar de institutioner som ansvarar för landets rättssäkerhet och rättstrygghet. Till detta hör bland annat brottsförebyggande arbete, att bekämpa brottslig verksamhet och att utreda brott. De myndigheter som ingår är: polis, åklagare, domstol och kriminalvård (regeringen.se)

En tid senare, under 2015, genomförs ytterligare en omorganisering. Polismyndigheten, som då består av Rikspolisstyrelsen, 21 länspolismyndigheter och Statens kriminaltekniska laboratorium, ombildas till en sammanhållen myndighet. Syftet med omorganiseringen beskrivs även denna gång i termer av förbättrat verksamhetsresultat och ökad kvalitet i polisarbetet. Omorganiseringen knyts till den tidigare närpolisreformens syfte, att komma närmare medborgarna (Statskontoret, 2018, s. 45-46).

2.1.2 Organisationsstruktur och ledning

Polismyndigheten är sedan 2015 indelad i sju polisregioner; region Syd, Väst, Öst, Stockholm, Mitt, Bergslagen samt region Nord. Regionerna består av olika polisområden vilka i sin tur är indelade i olika lokalpolisområden. Exempelvis har region Syd fem polisområden varav ett, södra Skåne, har fem lokalpolisområden. Varje region har en regionpolischef som leder arbetet inom regionen. De enskilda regionerna ansvarar bland annat för sin utredningsverksamhet, sitt brottsförebyggande arbete och sin service till allmänheten inom det egna geografiska området.

Utöver regionerna finns ett flertal nationella avdelningar, däribland polisens rättsavdelning, den nationella operativa avdelningen, NOA, och ett nationellt forensiskt centrum (före detta Statens kriminaltekniska laboratorium). Dessa har som uppdrag att ge verksamhetsnära stöd till polisverksamheten och dess ledning (Polismyndigheten).

Polismyndigheten är en så kallad enrådsmyndighet. Detta betyder att dess chef, rikspolischefen, ensam ansvarar för myndighetens verksamhet inför regeringen. Rikspolischefen utses av regeringen (Polismyndigheten).

2.1.3 Myndighetens uppdrag och juridiska kontext

Polisverksamhetens ändamål och uppgifter stipuleras i Polislagen (SFS 1984:387). Lagen reglerar också att landets polisverksamhet ska bedrivas av Polismyndigheten och Säkerhetspolisen (Lag om ändring i polislagen (1984:387), SFS 2014:588, 1 § 2 st.).

Polismyndighetens uppdrag är att ”genom sina insatser bidra till målet för kriminalpolitiken – att minska brottsligheten och öka människors trygghet”

(Polismyndigheten). Utöver detta har regeringen formulerat ett mål för verksamheten där allmänhetens tillit lyfts fram: ”Polismyndigheten ska ha allmänhetens förtroende och bidra till ett högt förtroende för rättsväsendet som helhet...Ett högt förtroende för Polismyndigheten...underlättar för Polismyndigheten att utföra sitt uppdrag” (Polismyndighetens årsredovisning 2020, s. 18).

Myndigheters saklighet och opartiskhet är reglerat i förvaltningslagen 5 §.

2.2 Brottsförebyggande rådets statistik

Brottsförebyggande rådet, BRÅ, är den myndighet inom rättsväsendet som sedan 1950-talet har uppdraget att föra landets officiella kriminalstatistik. Kriminalstatistiken innefattar mått på antalet brott och uppklarade brott (Brottsförebyggande rådet). Myndigheten ansvarar också för en nationell trygghetsundersökning, NTU, som bland annat fokuserar på allmänhetens tillit till rättsväsendet och dess olika institutioner.

Undersökningen görs genom en enkät och bland annat i syfte att kartlägga människors upplevelser av oro och otrygghet samt hur förtroendet för rättsväsendet ser ut. Genom undersökningarna erhåller vi mått på förtroendet för rättsväsendet som helhet men också specifikt för institutioner som bland annat polisen (ibid).

Nedan ges en kort beskrivning av undersökningarna och statistiken med tonvikt på resultat för tilliten till polisen.

2.2.1 Några nedslag i BRÅ:s kriminalstatistik

Under den tid myndigheten producerar statistiken görs några förändringar i insamlingsrutinerna och i redovisningssättet som innebär att uppföljningar för hela perioden inte kan göras ”fullt ut”. Fram till 2014 bygger till exempel statistiken över uppklarade brott på ett urval av de brott som polisen, eller annan myndighet inom rättsväsendet, fattat beslut i/handlagt under innevarande år. Under 2014 revideras detta och “uppklarade brott” omfattar nu istället alla anmälda brott där beslut fattats (Brottsförebyggande rådet).

Statistiken över andel uppklarade brott fluktuerar under åren. Under 1990-talet försämras den successivt och når en lägsta nivå under andra halvan av decenniet då ungefär vart fjärde brott klaras upp. Från 2005 sker en positiv utveckling som varar i ungefär tio år. Trenden bryts

dock 2014 då andelen uppklarade brott sjunker markant. Den låga andelen varar i nästan fem år, till och med 2018 (ibid).

2.2.2 BRÅ:s nationella trygghetsundersökning

Den nationella trygghetsundersökningen genomförs årligen sedan 2006. Fram till 2017 gjordes den främst genom telefonintervjuer men baseras nu på post - och webbenkäter. Syftet är dels att kartlägga människors upplevelser av trygghet/otrygghet dels att mäta deras förtroende för rättsväsendet generellt respektive för de olika myndigheternas, däribland polisens, sätt att bedriva sitt arbete (Brottsförebyggande rådet).

Resultaten avseende tillit till polisen fluktuerar under de år som undersökningen genomförts. De första åren efter undersökningen påbörjas och fram till mitten av 2010-talet uppger lite drygt var tionde respondent att de upplever ett ganska litet eller mycket litet förtroende för polisen. Efter 2014/15 förändras detta och en markant större andel svarande, cirka var femte, uppger nu att de känner ganska/mycket litet förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete. Vid mätningen 2017/18 är det ungefär hälften av respondenterna som känner ganska/mycket stort förtroende.

Tabell 1. *Andel respondenter som uppger att de känner mycket eller ganska stort förtroende respektive mycket eller ganska litet förtroende för polisen. Åren 2008-2018.*

År	Andel ganska/ mycket stort förtroende”	Andel ganska/mycket litet förtroende”
2008	59 %	14 %
2011	65 %	11 %
2014	60 %	14 %
2015	65 %	12 %
2017	54 %	19 %
2018	49 %	21 %

Källa: BRÅ. NTU-rapporter 2008, 2011, 2014, 2015, 2017 och 2018.

2.3 Om SOM-institutet och de nationella SOM-undersökningarna

SOM står för samhälle, opinion och medier. Institutet är ett forskningsinstitut som har sin verksamhet vid Göteborgs universitet. Det startade 1986 och drivs i samarbete mellan Institutionen för journalistik, medier och kommunikation och den Statsvetenskapliga institutionen (Göteborgs universitet, SOM-institutet).

Institutet genomför olika enkätundersökningar som fokuserar på befolkningens värderingar och attityder. Ett av fokusområdena är medborgares förtroende för samhällsinstitutioner, däribland polisen (Falk, 2020, SOM-rapport 2020:44, s. 3, Martinsson, u.å., SOM, s. 5)

2.3.1 Den nationella SOM-undersökningen

SOM-institutet genomför årligen en nationell undersökning om medborgares förtroende för samhällsinstitutionerna. Undersökningen görs med ett slumpmässigt urval av personer som är folkbokförda i Sverige. Sedan år 2008 är åldersintervallet i urvalet mellan 16 och 85 år. Vid sidan av frågan om vilket förtroende man känner för samhällsinstitutionen får respondenterna också besvara några så kallade bakgrundsfrågor, till exempel om kön, ålder och utbildningsnivå (Falk, 2020, SOM-rapport 2020:44, s. 3, Martinsson, u.å., SOM, s. 5)

I en av SOM-institutets rapporter (2020:44) presenteras resultat som speglar hur förtroendet för olika samhällsinstitutioner har utvecklats under tiden 1986 till 2019.

Respondenterna tar ställning genom att ange om de känner mycket /ganska stort förtroende eller mycket litet / litet förtroende. De kan också avstå från att ta ställning i frågan genom att ange "varken eller". I rapporten (ibid) redovisas andelen som uppger mycket/ganska högt förtroende respektive mycket/ganska litet förtroende (ibid). Däremot redovisas inte internt bortfall (icke besvarad fråga i enkäten).

2.3.2 Trender i utvecklingen av tillit till polisen

Tilliten till samhällets institutioner är generellt sett hög i Sverige jämfört med andra länder (Långtidsutredningen, 2015, s. 307). När det gäller förtroendet för polisen kan vissa trender i upp – och nedgångar dock identifieras under tidsperioden 1986 till 2019 utifrån SOM-institutets material. Polisen är en av de offentliga institutioner där tilliten fluktuerar mer och vi kan se tydliga skillnader under enskilda år. De har inte ett lika jämnt förändringsmönster som exempelvis sjukvården och grundskolan har (Holmberg & Weibull, 2011, s. 49, i SOM-rapport 52).

Som framgår av tabell 2 nedan så ökar andelen respondenter som upplever svag tilltro markant vid slutet av 1990-talet. Därefter går det tillbaka något och ligger lite lägre fram till 2014 då det ökar igen under ett par år (Falk, 2020, i SOM-rapport 2020:44).

Tabell 2. *Andel respondenter som uppger att de känner mycket eller ganska högt förtroende respektive mycket eller ganska lågt förtroende för polisen. Åren 1994 - 2019.*

År	Andel ”mycket/ganska högt förtroende”	Andel ”mycket/ganska lågt förtroende”
1994	71 %	8 %
1997	47 %	21 %
2001	58 %	15 %
2005	48 %	19 %
2007	61 %	14 %
2008	53 %	17 %
2013	55 %	17 %
2014	64 %	12 %
2016	52 %	21 %
2017	59 %	18 %
2018	67 %	12 %
2019	68 %	11 %

Källa: Falk, 2020 i SOM-rapport 2020:44.

²

² SOM-institutet har ett mått som de kallar *förtroendebalansen*, vilket är “ett mått där både andelen stort och andelen litet förtroende vägs in för varje institution genom att andelen stort förtroende minskas med andelen litet förtroende” (Holmberg & Weibull, 2011, s. 46-47, i SOM-rapport 52, 2011). I min uppsats väljer jag dock att enbart redovisa procentandelarna för mycket/ganska högt förtroende respektive mycket/ganska lågt förtroende.

2.4 Summering

Tillit till polisen mäts årligen sedan 2006 av BRÅ och SOM-institutet. Dessförinnan enbart av SOM-institutet. Resultaten i myndigheternas undersökningar ser lite olika ut och vid några tidpunkter skiljer det flera procentenheter mellan statistiken. De huvudsakliga resultaten gällande tillit är dock desamma. Fluktuationerna i BRÅ:s kriminalstatistik avseende andel uppklarade brott visar på ett liknande mönster. Andelen når en lägsta nivå under andra halvan av 1990-talet följt av en positiv utveckling som sedan bryts vid mitten av 2010-talet. Vid denna tidpunkt genomförs en organisatorisk förändring inom polisen samt en förändring i rutinen för den nationella brottsstatistiken.

3. Teoretiska begrepp och några nedslag i forskning kring tillit till samhällsinstitutioner

Detta är en empirisk uppsats där fokus ligger på att beskriva några olika sätt att tänka och resonera kring polisen som framkommer i massmediala texter. Den teoretiska delen är begränsad till att definiera de begrepp som är centrala i arbetet, dels själva tillitsbegreppet dels idébegreppet. Detta syftar till att tydliggöra vad som avses i uppsatsen. I detta avsnitt ges också några exempel på vad som fokuserats i tidigare forskning kring tillit till samhällsinstitutioner.

3.1 Teoretiska begrepp

Tillit

Tillit är ett mångfacetterat begrepp. Det kan avse hur en individ känner för en annan, hur grupper i samhället "ser på" andra grupper, hur individer och grupper upplever att olika samhällsinstitutioner fungerar i relation till sina uppdrag med mera. Undersökningar om tillit, till exempel till våra samhällsinstitutioner, kan riktas mot organisationen i sin helhet men också särskilt mot det operativa utövandet (Göteborgs universitet, SOM-institutet, Brottsförebyggande rådet).

Ibland används istället ordet förtroende (ibid). I denna uppsats används tillit och förtroende som synonymer för något man upplever/känner.

Tillit kan avse två dimensioner, dels så kallad horisontell tillit dels vertikal tillit. Med horisontell tillit avses människors benägenhet att känna tilltro eller förtroende för andra människor medan vertikal avser den tillit medborgare kan uppleva för samhällets olika institutioner (Holmberg & Weibull, 2020, s. 10). Det existerar ett samband mellan vertikal och horisontell tillit. Ju större tillit medborgare har till andra människor, desto större är chansen att de också har tillit till institutioner. Dock kan det finnas skillnader mellan institutioner.

Sambandet mellan horisontell tillit och tillit till rättsväsendet är högre än sambandet till övriga institutioner (Rothstein, 1998, s. 168).

I denna uppsats är det vertikal tillit som fokuseras. Denna är central inom statsvetenskapen eftersom samhället bygger på att vi har förtroende för de institutioner som vi har skapat.

Förtroendet bidrar till att lägga grunden för ett effektivt arbete som i sin tur kostar mindre av statens skattepengar (Holmberg & Weibull 2020 s.10, Karhu & Salomäki, 2016).

Idébegreppet

Idéer är en form av tankekonstruktioner som kännetecknas av att ha viss varaktighet. Konstruktionerna kan handla om människors uppfattningar, moraliska övertygelser och om individers föreställningar om vad som till exempel är passande handlingar för att uppnå ett visst mål. Idéer som sociala fenomen får verkliga konsekvenser i samhället. (Bergström & Svärd, i Boréus & Bergström, 2018, s. 133-134). En idé är på så vis som en föreställning om hur olika förhållanden ser ut i verkligheten och hur man bör handla i relation till dessa.

Idéer kan studeras i textmaterial som partiprogram, policyprogram, tidningar med mera men också genom intervjuer (ibid, s. 138). En beskrivning av ett idéinnehåll utgör dock alltid en tolkning av materialet (ibid, s. 141).

3.2 Forskning kring tillit till samhällsinstitutioner

Tillit till våra samhällsinstitutioner är sedan länge ett etablerat forskningsområde, främst inom statsvetenskapen men också inom samhällsvetenskapen i stort och inom beteendevetenskapen. Förtroende är ett grundläggande kitt i ett demokratiskt samhälle. Utan det fungerar inte samarbeten och relationer som utlovat. Brister i förtroendet kan leda till att samhällliga processer och institutioners legitimitet försvagas (Holmberg & Weibull, 2020, s. 10). Därför kan man säga att mätningar av tilliten till samhällsinstitutioner säger något om hur samhället mår (Lundbäck, 2019, s. 17).

Olika faktorer, och samspelet mellan dem, kan påverka människors förtroende för rättsväsendet eller andra institutioner. Hur vi bedömer verksamhetens trovärdighet och kvalitet, intresse för och upplevd betydelse av verksamheten samt mer allmänna värderingar och opinionsklimatet i samhället har visat sig ha betydelse (Johansson & Holmberg, 2010, i SOM-rapport nr 52, s. 105-110). Det sistnämnda påverkas inte minst av massmediernas uppmärksamhet av brottslighet i allmänhet och rättsväsendets brottsbekämpning i synnerhet. Opinion som präglas av i huvudsak negativa bilder av

brottsutveckling och rättsväsendets arbete riskerar till exempel att negativt påverka medborgarnas förtroende.

Forskning visar också att tillit till polisen uppstår genom människors förväntningar. Eftersom polisen har monopol på nyttjandet av våld så förväntas polisen använda den makten på ett rättvist och etiskt korrekt sätt. Tilliten kan därför påverkas av polisens agerande gentemot medborgarna (Brown & Benedict, 2002). En annan faktor som har visat sig påverka tilliten är människors uppfattning huruvida myndigheten förhåller sig opartisk (Johansson & Holmberg, i Holmberg, Weibull & Oscarsson, 2010, SOM-rapport 52, s. 110-111). Upplevelser av att polisens agerande är politiserat eller ideologiskt kan alltså påverka tilliten negativt.

I en intervju i Forte magasin med bland annat Rothstein (Lundbäck, 2019, s. 17) säger han att upplevelser av tillit kan påverkas av faktorer som långtidsarbetslöshet och ekonomisk ojämlikhet men att den framförallt beror på att samhällets institutioner håller måttet. Polisen måste agera på ett sätt som gör att människor uppfattar de som pålitliga, kompetenta och opartiska (ibid).

Tillitsdelegationen (SOU 2018:38) sammanfattar forskning kring tillit utifrån ett organisationsinternt perspektiv. Organisationer som kännetecknas av att det råder hög grad tillit medarbetare emellan och mellan medarbetare och verksamhetsledning är mer framgångsrika utifrån mått som förmåga att ha god kvalitet i utförandet av verksamhetens uppgifter (Rothstein, i Bringselius, SOU 2018:38, s. 41).

4. Metod och metodologiska överväganden

I detta kapitel redogör jag för hur jag gick tillväga i uppsatsarbetet, vilken metod jag valde - och varför - samt för några metodologiska reflektioner och överväganden som jag gjorde under processens gång.

4.1 Valet av metod

Mitt metodval växte fram genom upptäckten att undersökningar och forskning kring tillit till samhällsinstitutioner/polisen domineras av kvantitativa metoder. Dessa ger oss viktig och systematiskt insamlad kunskap om hur tilliten ”ser ut” i olika socioekonomiska grupper, åldersgrupper med mera. Samtidigt betyder det att mycket av vår kunskap är formulerad utifrån kvantitativa mått som ofta dikotomiserar människors upplevelser. Jag blev nyfiken på vad som kan “dölja sig” bakom dessa mått, det vill säga vilken typ av uppfattningar och resonemang som kan ha “fått fotfäste” bland allmänheten. Dessa ventileras inte minst genom massmedia, i den opinion och debatt som kan utvecklas där. Jag beslutade därför att studera innehållet i tidningsartiklar och för att pröva att tillämpa en idéanalys på materialet. Mot bakgrund av det som nämnts ovan landade jag i att arbetet var lämpat för en explorativ ansats (Patel & Davidson, 2019, s. 74).

4.1.1 Idéanalys

En idéanalys är en bred definierad metod som kan ha olika karaktär: att beskriva, förklara och/eller ta ställning till det studerade materialet (Beckman, 2005, s. 11–14). Vilket man väljer är resultatet av ett metodologiskt övervägande som är kopplat till studiens syfte (ibid, kap. 3-5). I mitt fall är en beskrivande idéanalys mest lämplig då mitt syfte är att beskriva åsikter och resonemang som kommer till uttryck med varaktighet - det vill säga några idéer som kan identifieras. Jag har en explorativ ansats då det inte finns så mycket kunskap som bygger på kvalitativa metoder inom området (Patel & Davidson, 2019, s. 74).

Beskrivande idéanalys beskriver andras beskrivningar men den kan också beskriva andras förklaringar och upplevelser (Beckman, 2005, s. 49-50). Detta lämpar sig väl i studiet av massmediala artiklar där samhällsfrågor ventileras och debatteras.

Det finns två former av idéanalys. Den *idécentrerade* idéanalysen innebär att det är själva resonemangen, åsikterna och vilka idéer som kommer till uttryck som står i centrum. Den *aktörscentrerade* idéanalysen fokuserar istället på vilken aktör som sagt vad (ibid, s. 17).

I min uppsats väljer jag att göra en idécentrerad idéanalys. I min studie är det just idéerna som står i centrum och därför är det detta angreppssätt som lämpar sig bäst i förhållande till studiens frågeställningar (Beckman, 2005, s. 18-19).

Beckman (2005) menar att begrepp är en idé om fenomen och som i sig kan kallas vid olika ord (ibid, s. 31). Det här innebär i mitt arbete att olika ord som används i beskrivningarna av polisen kan ändå avse samma fenomen, i det här fallet bristande tillit. Vid eventuellt fortsatta studier kan ansatsen vara ett aktörsperspektiv med en förklarande karaktär.

Bergström & Boréus (2018, s. 32-34) tar upp två olika strategier som kan användas i tillämpningen av idéanalysen, den avsändarorienterade respektive den mottagarorienterade. Den förstnämnda fokuserar det budskap som avsändaren vill sprida medan mottagarstrategin lägger tonvikten på hur budskapet tas emot av sin publik, i detta fall läsarna av artiklarna. I båda fallen handlar det dock om hur ett innehåll kan tolkas. En skarp gräns mellan dessa kan troligtvis vara svår att upprätthålla ibland då det kan ligga nära till hands att avsändare vänder sig till källor (till exempel tidningar) vars mottagare kan ligga nära i värderingar med mera. För detta arbetes syfte är det dock ett avsändarperspektiv som avses.³

4.1.2 Några metodologiska reflektioner

Det är viktigt att förstå att *beskrivande* idéanalys inte betyder att arbetet inte bygger på en analytisk process. Processen inbegriper till exempel mitt val av material, mina urvals/sorteringsprocesser, hur jag tar mig an och tolkar materialet etcetera. En beskrivning är inte detsamma som en ”neutral” återgivning av innehållet. Det är inte enbart artiklarnas innehåll jag återger utan också mina konklusioner om det (Bergström & Svärd, 2018, s. 140-141). Konklusionerna avser här de idéer jag identifierar.

³ Bergström och Boréus diskuterar dimensioner som analysinstrument. Genom att välja dimensioner som anknyter till det material man studerar kan man skapa en analysram för materialet och identifiera idéer (Bergström & Svärd, i Bergström & Boréus, 2018, s. 153-156). Dimensionerna kan dock också falla ut som ett resultat av studien och behöver inte vara bestämda på förhand (ibid, s. 156). I detta arbete har jag inte skapat dimensioner men menar att resultaten skulle kunna ligga till grund för att identifiera dimensioner till en fortsatt studie.

Konklusionerna ska tillföra något för att de ska anses ha ett vetenskapligt värde (Beckman, 2005, s. 50). I detta fall är det, menar jag, att de kan skapa det värdet eftersom det ger oss möjlighet till djupare förståelse för vad resultaten i de kvantitativa undersökningarna kan innehålla. Mallén (2005, s. 27-31) och Koskela (1997) menar också att det kan göras för att säkerställa validiteten i undersökningen och skapa utrymme för individers egna sätt att beskriva och resonera om sina upplevelser.

Generellt sett så är vissa överväganden i forskningsprocessen desamma oavsett kvalitativ eller kvantitativ metod. Ett urval ska göras och det ska vara adekvat för syftet i mitt arbete. Om jag vill ha ett mått på något eller studera hur folk tänker i en fråga så måste jag göra ett urval av respondenter/intervjupersoner/textkällor etcetera. Urvalet ska harmoniera med syfte och det man vill kunna uttala sig om. Om jag använder tidningsartiklar för att studera hur allmänheten resonerar i en fråga bör jag till exempel inte använda mig av källor med samma politiska/ideologiska eller annan grund. Ska jag konstruera enkäter för att få ett mått på hur allmänheten kan uppfatta något bör jag konstruera frågor och svarsalternativ som verkligen mäter det som avses (Teorell, Jan & Svensson, Torsten, 2007, kap. 3), det vill säga att respondentens uppfattning om frågan är den som avses och att den kan förstås (på samma sätt) av alla i urvalet.

4.2 Tillvägagångssätt

I detta uppsatsarbete utgör de kvantitativa undersökningarna ett viktigt material som ligger till grund för tidsbestämning av studien och urval av material för den kvalitativa textanalysen. Det första urvalet som gjordes avser därför källorna för det kvantitativa underlaget. Därefter sökte jag material till det kvalitativa.

4.2.1 Urval av källor och material

En principiellt viktig del i det urval som gäller det kvalitativa underlaget rör val av sökmeter. Var söker jag empirin och med vilka sökord? Sökandet kan ge upphov till en omfattande mängd material, vilket det gjorde i detta arbete.. Hur bearbetar jag det? I denna fas av processen är forskarens påverkan på urvalet och därmed senare tolkning stark (Boréus & Bergström, 2018, s. 30 ff). Varje forskare är en individ med sin "bakgrund", politiska hemvist, intressen med mera. Vi går in i en studie med vår förförståelse om det område vi ska

studera. I mitt eget fall präglas min studie och det sätt jag tar mig an texterna av min utbildning inom kriminologiprogrammet och av mitt arbete inom polisorganisationen. På så sätt kan jag ligga nära den ambition som Vedung ger uttryck för, att vidga den statsvetenskapliga aktiviteten, studiet av politiska idéer, till en samhällsvetenskaplig aktivitet (Vedung, 2018, s. 198).

Nästa steg i urvalsprocessen blev att göra ett första urval av materialet. Detta styrdes efter "kravet" på kontinuitet, det vill säga empiri som inte var representerad under båda tidsperioderna valdes bort, exempelvis Palmeutredningen och den så kallade flyktingkrisen. Därefter, i ett slutligt urval, rensades materialet på artiklar som speglade särintressen, såsom SÄPO och Europol, vilket är Europeiska unionens brottsbekämpande myndighet (Polismyndigheten).

4.2.2 Studiens textmaterial

Polisen förekommer ofta i den offentliga diskussionen vilket gör att det finns ett stort underlag av empiri i exempelvis tidningar. Valet att använda dessa källor för att fånga upp idéer som kan antas påverka graden tillit kan på så vis betraktas som ett för syftet adekvat val.

Textmaterialet i studien representeras av debattinlägg, ledare och insändare från tre svenska dags- och kvällstidningar; Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen.

Valet av texter gjordes utifrån att dessa tidningar är bland de mer välkända och har ett stort antal läsare. De har också olika ideologiska hemvister vilket rimligtvis innebär att olika värderingar, resonemang med mera får komma fram.

I sökandet efter tidningsartiklar använde jag det digitala nyhetsarkivet Retriever /Mediearkivet⁴ som är en plattform för nyhetsartiklar från bland annat dags- och kvällstidningar. Jag fyllde i de tidningar som var aktuella samt mina valda tidsperioder. Sökorden jag använde var "polisens arbete", vilket ligger nära frågeställningarna i både SOM-institutets och BRÅ:s kvantitativa undersökningar.

⁴ Retriever/Mediearkivet är ett digitalt mediearkiv. Där är det möjligt att få fram artiklar ända tillbaka till 1980-talet.

Mängden tillgängliga artiklar var mycket stor. En inte obetydlig del av mitt arbete fick därför läggas på att göra urval i olika omgångar för att få fram ett underlag som var användbart, hanterbart och relevant för uppsatsens syfte. Sammantaget gick jag igenom ett hundratal artiklar. Av dessa valdes cirka ett 30-tal bort och ungefär ett 70-tal valdes ut som underlag för min beskrivning av innehållet och identifiering av idéer.

Under denna process gjordes också ett urval som gällde vilka artiklar/citat som skulle ingå i uppsatsens resultatkapitel. Urvalskriteriet här var att innehållet/citaten skulle vara representativa för de resonemang och tankar kring polisens arbete som allmänheten får ta del av genom artiklarna under de tidsperioder som belyses. På så vis är det svårt att inte även lägga in en kvantitativ dimension i urvalsarbetet, det vill säga att titta på hur vanligt förekommande vissa uppfattning/resonemang är.

4.2.3 Några reflektioner kring urvalet av material

Som redovisat i avsnitten ovan bygger min urvalsprocess på kriterier som förhåller sig väl till studiens syfte. Begränsningen till antalet tidningar, och typ av tidningar, kan naturligtvis ändå ha den betydelsen att jag missar idéer som läggs fram och ventileras i andra offentliga texter, exempelvis andra tidningar, facktidningar eller annat. Även begränsningen till texter i sig innebär att uppfattningar som kommer till uttryck och kan påverka genom radio, TV eller annat lämnas utanför.

5. Resultat

I detta kapitel redovisar jag resultaten av studien. Redovisningen görs utifrån uppsatsens syfte, att utifrån resonemang och tankar kring polisens sätt att hantera sitt uppdrag som kablats ut via massmedia identifiera idéer som kan antas påverka människors tillit till organisationen vid de tidpunkterna. Som tidigare nämnt är resultatredovisningen inte uteslutande en beskrivning av tidningsartiklarnas innehåll utan det är mina tolkningar och konklusioner som lyfts fram (se s. 19-20).

Kapitlet är strukturerat i tre avsnitt som vart och ett motsvarar de idéer jag identifierat. Det första avsnittet speglar debatten kring polismyndighetens ledning och organisation. Här är det framförallt de organisationsförändringar som Polismyndigheten genomgått och de konsekvenser för polisarbetet som förändringarna har fått som står i fokus. Det andra temat speglar diskussionen kring händelser som berör myndigheters grundbult, att de ska vara opartiska. Det tredje temat belyser relationen mellan polisen och rättsväsendet generellt och visar att gränsen mellan dessa, vad gäller arbetsfördelning och ansvarsområden, inte alltid är helt tydlig bland allmänheten.

De idéer jag har identifierat bygger på en varaktighet i tankar och resonemang. För att tydliggöra kontinuiteten så redovisar jag innehåll och citat från båda tidsperiodernas tidningsartiklar tillsammans och inte uppdelat på period. Som tidigare nämnt är citaten representativa för textmaterialet.

5.1 Organisation och ledning inom polisorganisationen

Idé: "Det handlar inte bara om ekonomiska resurser"

Under de tidsperioder som belyses ventileras och debatteras tankar och uppfattningar i massmedia som rör polisorganisationens interna omorganisationer och konsekvenser av dem. Under den första perioden är det den så kallade närpolisreformen (se s. 9-10) och under den andra perioden sammanslagningen av ett större antal länspolismyndigheter till en nationell

polismyndighet (se s. 10). Även om den ena organisatoriska förändringen innebär en decentralisering av polisens verksamhet och den andra en centralisering så syftar de båda till i stort sett samma sak, att förbättra kvaliteten i polisens arbete och bättre nå upp till de mål som finns i myndighetens brottsbekämpande uppdrag (se s. 9-10). Tron på att närhet till medborgare kan minska brottsligheten är så stark att den får ligga till grund för dessa omfattande omorganisationer inom polisen:

“Med närpolisen finns en förhoppning om att man kan skapa ”ordning och reda” (Expressen, 1995).

“Att omorganisera svensk polis var en nödvändighet för att möta ...brottsutvecklingen... administrationen ...skulle minska och polisen finnas närmare medborgarna.” (SvD, 2016).

Båda organisationsförändringarna genomförs på initiativ och beslut av politiken. Det sker i kontexten av att brottsligheten ökar och allt fler polisutredningar läggs på hög. Det riktas tung kritik mot polisverksamhetens sätt att hantera och utföra sitt arbete och sitt uppdrag. I det läget ger politiken löften om stärkt ekonomi. Mer pengar ska tillföras polisen för att säkra en utökning av polisstyrkan som i sin tur kan öka möjligheterna för polisen att komma närmare medborgarna och att nå upp till verksamhetens mål.

Det finns en samsyn i den massmediala debatten kring att polisverksamheten är i kris. Tillståndet förklaras däremot inte utifrån politikens fokus på bristande ekonomi utan med fokus på en utökad byråkratisering och ineffektivitet i arbetssättet:

“Nog är det det kris i polisbranschen alltid. Men inte främst därför att politikerna varit för snåla. Eller därför att rekryteringen försumrats. Sanningen är snarast att polisen är typexemplet på en offentlig byråkrati som alltför länge götts av skattemedel utan tillräckliga krav på motprestationer. Resultatet är det vanliga: ineffektivitet, suboptimering och reflexmässiga krav på mer pengar...vad polisen behöver är inte mer resurser utan ett rejält yttre omvandlingstryck.” (SvD, 1997).

“Problemet är inte brist på resurser...Men trots 4 000 nya poliser har effektiviteten sjunkit... Trots att generationer av polischefer framhållit det lokala arbetet har resultatet i praktiken bara blivit mer av centralisering. Denna gång måste högtidsorden om närpoliser utmynna i praktisk handling.” (Expressen, 2014).

”Många närpolis blir sittande på stationerna upptagna av administrativt arbete istället för att, som meningen var, vara synlig för allmänheten på gator och torg.” (Expressen, 1997).

“Polisen har kontoriserats och poliser tillbringar på många håll mer tid med blanketter och interna projekt än i kärnverksamheten.” (Expressen, 2018)

Kritiska reflektioner lyfts som pekar på lågt brottsupplärande med minskat förtroende för polisen och rättssäkerheten i stort som följd. Budskapet är att det inte alltid, eller bara, handlar om ekonomiska resurser utan snarare om polisernas intresse, eller kompetens, för att göra sitt uppdrag. En viktig kompetens ligger organisatoriskt på ledningen och handlar om hur man fördelar resurserna och därmed arbetet inom myndigheten:

”Poliskrisen är inte bara en fråga om nya resurser, utan om att organisationen måste förändras från grunden” (SvD, 1997).

“Den svenska polisen kan mycket väl vara underdimensionerad, men i första hand måste man ta itu med effektiviteten”.... “Man säger alltid att polisen har för lite resurser, men hur använder man de resurser man har?” (Expressen, 2017).

”Polisen har en stel organisation. Man jobbar efter rutinprinciper.... mest sitter man i sina bilar. Polismännen jobbar helst på bekväma arbetstider istället för när man behövs.” (Aftonbladet, 1996).

“.....vill helt riktigt se satsningar på ingripandeverksamheten, fler och utförligare brottsundersökningar och arbetstider bättre anpassade till när brotten begås.....det är oklart vem som ska spana, utreda och se samband med andra brott....Resultatet är att brotten faller mellan stolarna och läggs ner.” (SvD, 2014).

Andra menar att bilden förvrängs i debatten och att man faktiskt måste gå tillbaka flera decennier för att se ett bättre uppläranderesultat. En förklaring till att upplärandet minskar är inte polisernas sätt att utföra sitt arbete utan de omorganisationer som genomförs inom polisen och att de tar både kraft och fokus från polisarbetet. Andra pekar på att problemet med ouppklarade brott inte egentligen är polisens fel utan politikernas. Det finns även inslag i

debatten som lyfter att förväntningarna på polisen inte kan vara större än de ekonomiska förutsättningar som ges verksamheten:

“Om polisen ska kunna vara tillgänglig för medborgarna och utreda vardagsbrotten och samtidigt bekämpa grov och organiserad brottslighet, behövs betydande resurstillskott. Tillgänglighet och brottsbekämpning kräver resurstillskott.” (SvD, 2015).

Vid sidan av de resonemang och den argumentation som lyfts om kopplingar mellan bristande effektivitet och kvalitet i polisarbetet, ekonomiska resurser, organisationsförändringar och byråkratisering diskuteras den psykosociala arbetsmiljön inom polisorganisationen som ytterligare en faktor med betydelse. Genom den massmediala debatten får allmänheten ta del av anställdas upplevelser av otydliga mål, bristande ledning, tystnadskultur och brister i förtroendet mellan ledning och poliser:

“...Det är en beskrivning av en tillvaro utan mål och struktur. Skildringen påminner om en mardröm. Den sorten där man springer och springer utan att komma någon vart. Ungefär så kan polisens verksamhet på stationen...beskrivas.Vad som är tydligt inom polisen är att den tycks sakna riktning. Där det konkreta polisarbetet skall utföras finns det inte någon styrsel på polisarbetet....Ingen vet hur man ska prioritera.” (SvD, 1997).

“.....Polisens egen internkultur står...i vägen för nödvändiga förändringar... Man följer inte upp sitt arbete... Och vad värre är, de medarbetare som vågat påtala systemfelen har dessutom drabbats av repressalier från chefshåll...” (Expressen, 2016).

“Rädslan för repressalier om man kritiserar ledningen är ...påtaglig.....Men det viktiga är att polisledningen inte på ett tydligt sätt visar att man uppskattar information och kritik.....Vi värnar inte ens de ideal vi själva ska jobba för. Det är helt sjukt att vi försöker få folk att vittna i rättsprocesser när vi själva inte ens vågar berätta om vår situation av rädsla för repressalier från ledningen... Och då pratar vi om en chefskår som inte är tillsatt baserat på deras kompetens, inom polisen är det bara kontakter och tjänsteår som spelar roll. Vi är helt enkelt en jävligt omodern organisation...chefer som kommer upp på en viss nivå tappar kontakten med den dagliga verksamheten. Då tappar man enormt i förtroende tyvärr.” (Aftonbladet, 2014).

5.2 Skandaler och frågor om opartiskhet

Idé: "Polisen brister i sin opartiskhet"

Under de tidsperioder jag studerar debatteras även etiska och moraliska frågor då olika mut- och korruptionsskandaler avslöjas i massmedia. Skandalerna handlar bland annat om poliser som har haft samröre med kriminella gäng och har läckt information i utbyte mot betalning. Andra skandaler som avslöjas är polisens upprättande av olika register.

En händelse som väcker särskild uppmärksamhet är att tre poliser pekats ut för mutbrott. En tidigare dömd för grova ekonomiska brott berättar att flera poliser är "köpta" av kriminella personer eller nätverk. Mot ekonomisk ersättning berättar de om polisens arbete, planer, hemliga pågående operationer med mera och blir på så vis en viktig tillgång för polisens motståndare i kampen mot brottslighet. När detta uppdagas väcker det bestörtning, inte bara bland allmänheten utan också inom kåren. Handlingarna ses som det yttersta svek mot både kår och uppdrag men också mot demokratin och dess grundvalar i sig. Händelserna skapar splittring i polisorganisationen vilket försvårar och förhalar det brottsbekämpande arbetet:

"Är det sant är det för jävligt. Om det är som så att poliser begår brott eller låter sig köpas, så ska de bort..för 25 000 kronor i månaden berättar de allt om polisens arbete....mycket av det stora arbete som nu läggs ner är i princip meningslöst beroende på läckorna." (Expressen, 1994).

"Under årens lopp.....har det förekommit läckage från polisen till massmedia, som betalat poliser rikligt för sekretessbelagd information...idag klarar inte samhället av att utreda och lagföra komplicerade brott. Om arbetet dessutom försvåras genom läckor är det många enskilda och företag som blir lidande" (Expressen, 1996).

Några poliser misstänks för att ha varit informatörer till den kriminella gruppen Hells Angels. Här igenom har den grupp man arbetar mot, fått avgörande information om polisens strategier och planer för arbetet. Men polisen har genom sina kontakter och sitt handlande också bidragit till att spä på de pågående konflikterna mellan olika kriminella grupper i denna typ av miljöer, vilket i praktiken innebär att spä på brottsvågen ute i samhället:

“...man.....har trott att klubben fått information om planerade razzior...bland annat har Hells Angels beställt polisens hemliga bilder på samtliga medlemmar i Bandidos klubbar...(Expressen, 1997).

En annan skandal som får utrymme i massmedia är att polisen köpt in alkoholhaltiga drycker till personalfester men också till privata sammankomster och att detta dessutom bokförs på ett olagligt sätt. Rubrikerna i massmedia tar fasta på att det är ledningen som står bakom lagbrotten :

“Både whisky och starköl stod på borden. Cheferna godkände inköpen och bokförde dem som representation. Ledningen för rikskriminalen har druckit sprit och starköl vid sammanträden i en lägenhet på Gärdet i Stockholm” (Expressen, 1996).

Händelser som dessa skapar rubriker och debatt både inom och utanför de massmediala artiklarna. Att en myndighet som polisen begår “brott” mot den grundbult som reglerar vår offentliga verksamhet. Men det skapar också svallvågor inom organisationen där bristande tillit medarbetare emellan och mellan medarbetare och chefer blir resultatet vilket i sin tur kan påverka kvaliteten i polisens arbete. Några av de deltagande lyfter fram distansen mellan operativ personal och ledning i det dagliga arbetet och vill tona ner “drickandet” som kan ta fokus från de organisatoriska frågorna rörande avstånden :

“Vi drack först efter mötet. Det var ett sätt att umgås... jag är inte ett dugg förvånad över att den ena skandalen efter den andra kommer upp i dagen...Glassarna har fått makten och hederliga poliser är maktlösa...De bladdrar i papper och slår i pärmar. Men de vet ta mig tusan inte hur en yrkesförbrytare tänker” (Expressen, 1996).

Ytterligare en etisk och moralisk fråga debatteras vilken handlar om att polisen upprättar så kallade register dels över romer, dels ett “kvinnoregister”. En kartläggning av romska tiggare som befinner sig i Sverige har gjorts och avslöjas nu. I massmedia rapporteras om händelsen med viss trötthet i tonen:

“Det här är återigen en undersökning som grundar sig på etnicitet...Man använder samma metod och har samma baktanke som Skånepolisen” (SvD, 2015).

Diskrimineringsombudsmannen, DO, gör en utredning om det så kallade "romregistret": och gör bedömningen att:

“ Polisen i Skåne inte har lämnat en godtagbar förklaring till registrets benämning, ursprungligen "Konflikt, Staffanstorp romer", och sedermera "Kringresande".....Polisen har inte heller gett någon tillfredsställande förklaring till att det finns så många barn i registret. Andelen barn är dock så omfattande att DO inte kan utesluta att polisen har kartlagt anhörigrelationer på ett sätt som leder tankarna till etnisk profilering. Etnisk profilering kan ta sig många uttryck. Ett exempel är att bedriva brottsbekämpning utifrån människors etniska tillhörighet. Det kan ske när polisen spanar efter brottslingar och då särskilt letar bland människor med visst utseende eller etnisk bakgrund, trots att det inte motiveras av vittnesuppgifter eller annan bevisning” (SvD, 2014).

Ytterligare en "registerskandal" som orsakar debatt i massmedia rör ett så kallat kvinnoregister. Polisens högsta ledning hävdar att de inte känner till att registret upprättats och att det är massmedia som påkallar deras uppmärksamhet och informerar om det. När saken debatteras i tidningar framkommer dock information om att detta inte ger hela bilden:

“...att polisen upprättat ett integritetskränkande register över kvinnor som misshandlats och hotats i nära relationer. Uppgifter så som diagnoser, personliga egenskaper, privata intressen, religion och etnicitet noterades - ofta i formuleringar som inte rörde det brott som kvinnorna utsatts för...ett fall där ett offer målats ut som bipolär och ... utsatt för pedofili i ung ålder. Den högsta ledningen har hävdat att de inte känt till det så kallade kvinnoregistret - men i ytterligare ett avslöjande ... framkommer uppgifter om hur halvdana utredningar systematiskt lades ner och föll i glömska” (Expressen, 2015).

I artiklarna diskuteras också att uppgifter i registren inte är proportionella för ändamålet, det vill säga uppgifter har registrerats vilka inte har betydelse för utredningen av det aktuella brottet:

“...kvinnorna har inte lämnat sitt medgivande att deras svar har skrivits in och bevarats i ett register. De kom för att anmäla ett brott...men hur skyddas den våldsutsatta kvinnan bättre för att man i en sökbar databas finner uppgifter om hennes familj? Att hennes son tvångsvårdats inom psykiatrin? Är "förståndshandikappad rom"?...Det allvarligaste felet med Skånepolisens romregister var att det var oprecist, en "bra att ha"uppgiftssamling" om ditten och datten. Det

är ingen vild gissning att Säkerhets- och integritetsskyddsnamnden snart har ett nytt ärende på sitt bord” (Aftonbladet, 2014).

Sedan debatten kring registret arbetar dock polisen med att komma till rätta med problematiken. Deras egen bedömning är att myndigheten måste arbeta fram internutbildning som belyser hur arbetet ska bedrivas för att uppnå de krav på opartiskhet som de ska uppnå:

“Polismyndigheten ska själv ha pekat på behovet av att komplettera både utbildning och metodhandbok för att få bort "värderande beskrivningar eller en raljerande ton" (SvD, 2016):

“Skandaler” som dessa kan antas ha en negativ påverkan på människors tillit till polisen. Myndigheter ska förhålla sig sakligt och opartiskt. Allmänhetens tankar och resonemang som framkommer i detta temat ger uttryck för att polisens opartiskhet ifrågasätts. Skandaler gör också att mycket tid och resurser tas från polisens grunduppdrag, att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Polisens kompetens kan därmed ifrågasättas, vilket också har betydelse för människors tillit.

5.3 Polisen som en del i hela rättsväsendet

Idé: Otydlighet i samarbetet mellan polis och åklagare kan påverka upplevelser av tillit och rättssäkerhet

I några artikelsier diskuteras samarbetet och relationerna mellan rättsväsendets institutioner, främst det som står mellan polisen och åklagarsidan. De organisatoriska förändringarna inom polisen har bland annat lett till att utredningsarbetet kommit efter vilket är ett avgörande underlag i rättsväsendets fortsatta arbete och ett mått på hur samarbetet mellan i första hand polis och åklagare fungerar. Ärenden som inte utreds polisiärt kan bli så gamla att de måste preskriberas och personer som till exempel ska kallas som vittne blir svårare att få tag i. Om de går att nå så kanske de inte minns händelseförloppet längre. I slutändan kan det därför bli svårare att nå en fällande dom.

I debatten lyfts uppfattningen att det råder allvarliga brister i rättssäkerheten och att det beror på fördröjningarna i utredningsarbetet och polisens bristande kommunikation med personer utsatta för brott. Detta kan lägga grund för misstänksamhet mellan den polisiära respektive juridiska sfären men också mellan polis och brottsoffer och deras anhöriga. Bland dem finns

känslan att polisen inte vill involvera jurister på ett tidigt stadium eftersom det försvårar brottsutredningen.

Polisen framhäver å sin sida att det arbete de gör i brottsbekämpningen, som lett till ett ökat antal ingripanden måste leda till sanktioner i större utsträckning. Med viss irritation bemöter de kritiken genom att förklara att en viktig del i rättssystemet, och i effektiviteten i samarbetet, är att de juridiska institutionerna tar ärendet vidare i rättssystemet och inte skriver av brotten.

Problemet bedöms vara så stort att Riksåklagaren, efter implementeringen av närpolisreformen, begär in synpunkter från landets chefsåklagare om hur polisens arbete fungerar. Det är en vass bedömning som kablats ut till allmänheten:

“ Det är en mardrömslik bild av hur polisen fungerar efter satsningen bland annat på närpoliser....medelsvåra brott blir inte tillräckligt utredda....Vikten av bra polisutredningar har tonats ner i samband med omorganisationen....Bra polisutredningar är en förutsättning för att vi ska kunna förebygga brott och straffa de skyldiga....Nu har närpolisen prioriterats på bekostnad av utredningarna.” (Expressen 1995)

Några särskilda händelser leder till diskussion om rättssamhället och den försvagade tilltron till det. Förövare i ett mordfall som gick fria då de skyllde på varandra och brottslingar som inte kan fällas för att vittnen skräms bort. Å ena sidan leder detta till idéer om förändringar i den juridiska processen som underlättar det polisiära målet att få brottslingar dömda. Å andra sidan lyfts motsatsen, att tilltron till polisarbetet och rättsstaten i sin helhet skulle urholkas om grundläggande principer försvagas och beviskrav urholkas. Lösningen ligger inte i varken uppluckrat juridiskt regelverk eller upprätthållande av juridiska principer utan i en förbättring av polisens och åklagarnas arbete. Centralt i det resonemanget är att teknisk bevisning måste utnyttjas mycket mer, personer som skrämmer vittnen övervakas hårdare och vittnen skyddas. Då, menar man, kan tilltron upprätthållas.

I en artikelserie i Expressen (1997) berättas om rättsapparaten “söndervittring”:

“...På flera håll är delar av rättskedjan redan farligt nära haveri. Kaos råder på många håll inom polisen, hos åklagarna, i domstolarna...rättsäkerheten är hotad för alla och envar...Polisen, liksom åklagarväsendet, genomgår en kraftig centralisering...för allmänheten innebär denna rationalisering och centralisering försämrade service.” (Expressen, 1997)

Åklagare menar att kvaliteten i de polisiära utredningarna försvagas efter polisens omorganisationer vilket är problematiskt eftersom de utgör underlag både för möjligheten att straffa gärningspersoner, arbeta förebyggande och på så vis också kunna stärka förtroendet. Polisens resurser används inte på ett effektivt sätt. Detta får genomslag inte minst i polisens forensiska verksamhet som därför inte kan utgöra det underlag till uppkläring av brott som det är tänkt. Detta beror inte i första hand på det operativa arbetet eller i laboratoriet utan på det administrativa arbetet:

“Huvudproblemet är de långa handläggningstiderna. Ibland avstår polisens utredare till och med från att skicka in spår för analys eftersom det tar så lång tid att få svar.” (Aftonbladet 2017)

Olikheter mellan rättsväsendets myndigheter i sättet att se på vad som ska prioriteras kommer upp till ytan. En poliskommissarie berättar att åklagarna vill att polisen ska prioritera misshandelsärenden. Här skiljer sig åklagarens och polisens uppfattningar åt:

"Det tycker inte jag. Jag prioriterar alla brott som kan leda till frihetsberövande eller brott där jag bedömer att det finns en rimlig möjlighet att nå åtal och fällande dom....Så bara en liten del....av alla de anmälningar vi ser här kommer att leda till åtal. En ännu mindre del kommer att leda till fällande dom." (Expressen 1997).

6. Summering och slutsatser

Denna uppsats belyser resonemang och uppfattningar om polisen och myndighetens sätt att utföra sitt arbete som sprids till allmänheten via tidningsartiklar och som därför kan antas påverka människors upplevelser av tillit till myndigheten. Generellt sett brukar tilliten till våra samhällsinstitutioner vara god, så också gällande polisen. Vid några tidpunkter är den dock svagare, bland annat under mitten och senare delen av 1990-talet och vid mitten- och senare delen av 2010-talet. Det är dessa tidsperioder som fokuseras i studien.

Studien bygger på en kombination av kvantitativ och kvalitativ metod. Den kvantitativa avser genomgång av resultat från SOM-institutets undersökningar om tillit till samhällsinstitutionerna och BRÅ:s trygghetsundersökningar. Utifrån dessa är tidsperioder med svagare förtroende för polisen kartlagda och utgör fokus för en kvalitativ textanalys av tidningsartiklar från de åren. En fråga som besvaras är vad som kännetecknar debatten vid de studerade tidpunkterna. Uppsatsens syfte är att utifrån det identifiera några idéer om polisorganisationen och dess arbete.

Kvalitativa studier som fångar upp resonemang och tankar som som kan ligga "bakom" opinionsundersökningars kvantitativa resultat är ett utvecklingsområde. Av detta skäl genomförs studien med en explorativ ansats. Metoden är en beskrivande idécentrerad idéanalys. Idébegreppet tar fasta på varaktighet i tänkesätt. Identifieringen av idéer bygger därför på kriteriet att det som kommer till uttryck i artiklarna är representerade vid båda tidpunkterna. Resultaten visar att en faktor som ges stort utrymme i debatten är de organisationsförändringar som polismyndigheten genomför vid de tidpunkterna. . Framförallt kännetecknas debatten av resonemang som rör resurstilldelningen till myndigheten samt dess ledarskap och arbetsmiljö. Den bärande idén är att de problem som uppstår efter organisationsförändringarna inte enbart kan lösas med mer ekonomiska medel. Det andra temat speglar händelser som berör så kallade skandaler och frågor av moralisk/etisk karaktär, till exempel polisens upprättande av register över grupper i samhället. Mot bakgrund av dessa identifieras idén att myndigheters grundbult, att de ska vara opartiska brister. Det tredje temat belyser relationen mellan polisen och rättsväsendet i stort i det brottsbekämpande och förebyggande arbetet. Debatten visar att det finns utvecklingsområden i tydliggörandet av arbetsfördelning

och ansvarsområden mellan främst polis och åklagare. Idén som präglar debatten är att otydlighet i samarbetet dessa parter emellan kan påverka allmänhetens upplevelser av tillit och rättssäkerhet.

6.1 Slutsatser och förslag på fortsatta studier

Resultaten av den kvalitativa studien visar att det kan finnas en viss osäkerhet i vad respondenter avser när de besvarar en enkät om tilltro till polisen. Det kan gälla frågan om det är polisen i sig som bedöms genom svaret eller om svaret är påverkat av den otydliga gränsen mellan polis och rättsväsendet i stort som präglar debatten om deras arbete och samarbete.

På samma vis framgår att det finns anledning att fundera över vad respondenterna menar med “polisen”. Är det polisen som är ute i samhället i det operativa arbete, dess ledning, hela organisationen. Mycket i den debatt som beskrivits här, inte minst resonemangen och argumenten rörande de organisatoriska förändringarna, polisledningen och den arbetsmiljö ledningen ansvarar för, tillskrivs polisen men grundar sig egentligen i politiska beslut. Det är politiken som rekryterar rikspolischef, sätter ramar och uppdrag åt myndigheten och övriga myndigheter inom rättsväsendet, antar lagar och förändringar av lagar med mera. Kan dessa luddiga gränser påverka hur medborgare besvarar enkäterna? Troligtvis är det så.

För denna typ av frågor kan Sören Holmbergs påpekande att nationella mätningar kan kompletteras med studier av “hur debatten går” i massmedia för att kartlägga orsaker till de resultat vi ser vara en gynnsam väg framåt. Metoder för sådan kvalitativ datainsamling är därför angelägen att utveckla. Av resultaten kan också konkluderas att fortsatta studier med fördel kan fokusera på tillit till polisen, dess institutionella kontext i rättsväsendet och till politiken i syfte att se hur tilliten till dessa förhåller sig till varandra.

I fortsatta studier skulle det vara av intresse att utvidga forskningsfältet till att studera hur tilliten till polisen, övriga myndigheter inom rättsväsendet och politiken förhåller sig till varandra vid olika tidpunkter och om tilliten fluktuerar på överensstämmande sätt. Text minskar tilliten till politiken när den minskar till polisen? Studierna ska bygga på en kombination av kvantitativ och kvalitativ metod / data.

7. Referenser

7.1 Litteratur

Beckman, Ludvig, 2005. *Grundbok i idéanalys. Det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. Stockholm: Santérus förlag.

Boréus, Kristina & Bergström, Göran, (red.), 2018. *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text - och diskursanalys*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Bradford, Ben, Jackson, Jonathan & Stanko, Elizabeth A., 2009. "Contact and confidence: Revisiting the Impact of Public Encounters with the Police". *Policing and Society: An International Journal of Research and Policy* årg 19 nr 1, s. 20-46.

Brown, Ben & Reed Benedict, Wm, 2002. "Perceptions of the police: Past findings, methodological issues, conceptual issues and policy implications". *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management* årg. 25 nr 3, s. 543-580.

Karhu, Evelina & Salomäki, Tea, 2016. *Härkomstskillnader i tillit till polisen. En kvantitativ studie om skillnader i tillit till polisen i Sverige mellan infödda svenskar, andragenerationens invandrare och invandrare*. Kandidatuppsats, Sociologiska institutionen. Umeå universitet.

Koskela, Hille, 1997. "Bold Walk and Breakings: Women's spatial confidence versus fear of violence". *Gender, Place & Culture* årg. 4 nr 3, s. 301-320.

Kääriäinen, Juha, 2007. "Trust in the Police in 16 European Countries: A Multilevel Analysis". *European Journal of Criminology* årg. 4 nr 4, s. 409-436.

Kääriäinen, Juha & Sirén, Reino, 2011. "Trust in the Police, Generalized Trust and Reporting Crime". *European Journal of Criminology* årg. 8 nr 1, s. 65-81.

Liu, Yanhua & Crank, John, 2010. "Attitudes toward the Police: A Critique and Recommendations". *Criminal Justice Studies: A Critical Journal of Crime, Law and Society* årg. 23 nr 2, s. 99-118.

Lundbäck, Maja, 2019. "Brist på tillit gör polisen maktlös". *Forté Magasin*, Nr 1/2019, s. 12-19.

Mallén, Agneta, 2005. *Trygghet i skärgårdsmiljö - En studie om rädsla för brott i Åboland*. Sociologiska institutionen, Lunds universitet.

Patel, Runa & Davidson, Bo, 2019. *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Rothstein, Bo, 1998. "Varifrån kommer det sociala kapitalet?". *Socialvetenskaplig tidskrift* årg. 5 nr 2-3, s. 164 –171.

Rothstein, Bo & Stolle, Dietlind, 2008. "The State and Social Capital: An Institutional Theory of Generalized Trust". *Comparative Politics* årg. 40 nr 4, s. 441-459.

Stolle, Dietlind, 2002. "Trusting Strangers – The Concept of Generalized Trust in Perspective". *Österreichische Zeitschrift für Politikwissenschaft* årg. 31 nr 4, s. 397-412.

Teorell, Jan & Svensson, Torsten, 2007. *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.

Vedung, Evert, 2018. "Fyra typer av statsvetenskaplig idéanalys". *Statsvetenskaplig tidskrift* årg. 120 nr 2, s. 197-235.

7.2 Myndigheter

Bringselius, Louise (red.), 2018. *Styra och leda med tillit. Forskning och praktik* (SOU 2018:38). Stockholm: Tillitsdelegationen.

Falk, Elisabeth, 2020. *Förtroende för samhällsinstitutioner i de nationella SOM-undersökningarna 1986–2019* (SOM-rapport nr 2020:44). Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Holmberg, Sören & Rothstein, Bo, 2015. *Hög mellanmänsklig tillit i Sverige – men inte bland alla*, i Annika Bergström, Bengt Johansson, Henrik Oscarsson & Maria Oskarson (red.) Fragment. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Holmberg, Sören & Weibull, Lennart, 2020. *Institutionsförtroende bygger samhällen* (SOM-institutets temaserie 2020:1). Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Holmberg, Sören & Weibull, Lennart, 2013. *Förtroendet för samhällets institutioner. Utvecklingen i Sverige 1986-2012* (SOM-institutets temaserie 2013:1). Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Johansson, Susanne & Holmberg, Sören, 2011. *Kvalitet i offentlig verksamhet*, i Sören Holmberg, Lennart Weibull & Henrik Oscarsson (red.), 2011. *Lycksalighetens ö - Fyrtioen kapitel om politik, medier och samhälle* (SOM-rapport nr 52). Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Lindström, Peter, Pauloff, Anna & Granath, Sven, 2001. *Hur - Var - Närpolis. En granskning av närpolisreformen*. (BRÅ-rapport 2001:5). Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Långtidsutredningen (2015). *Huvudbetänkande. Betänkande av Långtidsutredningen* (SOU 2015:104). Finansdepartementet.

Martinsson, Johan. U.å. *Förtroende för samhällsinstitutioner. En översikt*. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

<https://www.gu.se/sites/default/files/2021-03/F%C3%B6rtroende%20f%C3%B6r%20samh%C3%A4llsinstitutioner%20mars%202021.pdf>

Polismyndigheten, 2020. *Polismyndighetens årsredovisning 2020* (Dnr A163.246/2020).

Rothstein, Bo & Holmberg, Sören, 2022. *Social tillit i höglitarlandet Sverige* (SOM-institutets temaserie 2022:1). Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Statskontoret, 2015. *Att styra mot ökat förtroende – är det rätt väg?* Stockholm: Statskontoret.

Statskontoret, 2018. *Ombildningen till en sammanhållen polismyndighet*. (Slutrapport 2018:18). Stockholm: Statskontoret.

7.3 Nyhetsartiklar

Aftonbladet, 8 december 2017, “Svårt bygga förtroende i utsatta områden”

Alvarsjö, Lars, 2016. “Politikerna förstår inte allvaret i polisens kris”. *Svenska Dagbladet*, 9 september.

Barr, Björn, 2014. “Tusen poliser redo att sluta”. *Aftonbladet*, 24 juli.

Broberg, Agneta, 2014. “Polisens register kan vara etnisk profilering”. *Svenska Dagbladet*, 21 februari.

Brundin, Olof, 1996. “Jag borde ha fått en orden - inte sparken”. *Aftonbladet*, 17 januari.

Carlson, Joakim & Hellberg, Magnus, 2015. “Polisledningen visste om kvinnoregistret”. *Expressen*, 18 februari.

Eriksson, Olle, 1996. “Här söp poliserna”. *Expressen*, 21 juni.

Expressen, 2016. “Polisen behöver mer än pengar”. *Expressen*, 26 juni.

Expressen, 2014. “Polisen blir en svår match för Eliasson”. *Expressen*, 21 november.

Fallenius, Anders, 1994. “Köpta av maffian. Tre poliser pekade ut för mutbrott”. *Expressen*, 21 mars.

Hansson, Wolfgang & Kerpner, Joachim, 1996. “Svensk polis näst sämst i Europa”. *Aftonbladet*, 11 juni.

Hedlund, Ingvar, 1995 “Åklagarna rasar mot kaoset inom polisen”, *Expressen* 29 september

Hedlund, Ingvar, 1997. "Rättssamhället vittrar sönder". *Expressen*, 20 maj.

Kärrholm, Fredrik, 2015. "Var är pengarna till polisen?". *Svenska Dagbladet*, 23 april.

König Jerlmyr, Anna, 2014. "Poliser måste finnas ute bland människor". *Svenska Dagbladet*, 9 april.

Larsen Sofia & Modig Lars, 2018, "Nej, fler poliser löser inte krisen". *Expressen*, 5 februari.

Nilsson, Owe, 2022. "Borgerliga väljare misstror myndigheter mer". *TT Nyhetsbyrån i Svenska dagbladet*, 26 augusti.
<https://www.svd.se/a/7d9joV/borgerliga-valjare-misstror-myndigheter-mer>

Ohlsson, Per Ola, 1996. "Poliserna läckte till Hells Angels". *Aftonbladet*, 24 oktober.

Persson, Anders, 2014. "Polisen måste bli bättre på mängdbrott". *Svenska Dagbladet*, 11 juli.

Rådestad, Anne, 1997. "Extrapengar skall lösa polisens problem". *Svenska Dagbladet*, 20 september.

Sima, Jonas, 1995. "Så vill polisen stoppa våldet". *Expressen*, 26 januari.

Strömberg, Bengt, 1996. "Bromsklossen. Varför vill inte Gunno Gunnmo ha en kommission". *Expressen*, 10 september.

Söderqvist, Marie, "En kår utan riktning", *Svenska Dagbladet*, 19 november 1997.

Sörbring, Karin, 2017. "Varför funkar inte polisen?". *Expressen*, 14 februari.

Tagesson, Pelle, 1997. "Polis lämnade ut Bandidos-bilder till Hells Angels". *Expressen*, 14 januari.

Thorstenson, Göran, 1997. "Också en typisk byråkrati". *Svenska Dagbladet*, 26 juli.

TT Nyhetsbyrån, 2015. "Polisen kartlägger romer i nytt register". *Svenska Dagbladet*, 17 december.

TT Nyhetsbyrån, 2016. "Kritik mot polisens uppgiftslagring". *Svenska Dagbladet*, 22 april.

Weigl, Kerstin, 2014. "Arbetar polisen på liknande sätt i andra delar av Sverige?". *Aftonbladet*, 16 december.

Wennström, Bo, 2014. "Ny polismyndighet feltänkt". *Svenska Dagbladet*, 16 juni.

7.4 Elektroniska källor

<https://bra.se/om-bra.html>

<https://bra.se/om-bra/kontakta-oss/vem-gor-vad-i-rattsvasendet.html>

<https://bra.se/statistik/kriminalstatistik/handlagda-brott.html>

<https://bra.se/statistik/statistiska-undersokningar/nationella-trygghetsundersokningen.html#fortroenderattsvasendet>

<https://www.do.se/kunskap-stod-och-vagledning/tvister-domar-och-tillsynsbeslut/ovrigt/polismyndighetens-registrering-av-romer>

<https://www.gu.se/som-institutet>

<https://www.gu.se/som-institutet/om-oss>

<https://www.gu.se/som-institutet/som-undersokningarna>

<https://www.gu.se/som-institutet/som-undersokningarna/metod-0>

<https://polisen.se/om-polisen/organisation>

<https://polisen.se/om-polisen/uppdrag-och-mal>

<https://polisen.se/om-polisen/internationell-verksamhet/verksamhet-inom-eu/europol/>

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/rattsvasendet/>

<https://www.retrievegroup.com/sv/product-mediarkivet>

7.5 Lagar

SFS 1984:387. *Polislag*. Justitiedepartementet.

SFS 2014:588. *Lag om ändring i polislagen (1984:387)*. Justitiedepartementet.

SFS 2017:900. *Förvaltningslagen*. Justitiedepartementet.